

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00', sáng thứ Năm, ngày 12/06/2025.

PHẬT HỌC THƯỜNG THỨC

BÀI 102

THÁNH HIỀN DO DẠY MÀ RA

Thánh Hiền đều do dạy mà ra. Người Thầy đầu tiên của con chính là Cha Mẹ. Cha Mẹ là người Thầy cắm gốc nền tảng luân lý đạo đức và nhân quả. Nếu Cha Mẹ không có những nền tảng đạo đức này thì con cái rất khó có thể trở thành Thánh, thành Hiền, rất hiếm người có thiện căn, nhân duyên, phước đức sâu dày. Bà Triệu Lương Ngọc, mẹ của Thầy Chung Mao Sâm đã nói một câu nói nổi tiếng: *“Ta không là Tiến sĩ nhưng ta có thể làm mẹ của Tiến sĩ”*. Chúng ta không phải là Thánh Hiền nhưng chúng ta có thể là Mẹ của Thánh Hiền.

Hòa Thượng nói: ***“Kết hợp của vợ chồng là một quy luật của tự nhiên, vợ chồng kết hợp thành một gia đình, người xưa thường nói sự việc lớn nhất trong một gia đình là không có người kế thừa gia nghiệp, kế thừa truyền thống của gia đình”***. Chúng ta muốn thế hệ sau kế thừa tốt gia đình, dòng tộc thì chúng ta phải giáo dục tốt con cái. Con cái có thể trở thành nhân tài, thánh hiền hay không đều do giáo dục nền tảng. Nhà Phật, chú trọng giáo dục trẻ luân lý, đạo đức, nhân quả đồng thời dạy trẻ tu phước, tích phước, tiệt phước. Người thế gian dành những điều tốt đẹp nhất cho con mà không biết rằng như vậy là họ đã làm con tổn phước, trẻ trở thành *“phá gia chi tử”*.

Hiện tại, lớp kỹ năng ở Tây Ninh có khoảng 11 con, kỹ năng, chuẩn mực đạo đức của các con đều rất tốt. Chúng ta may mắn là có người phát tâm làm để chứng thực lời dạy của Thánh Hiền. Từ ngàn xưa, Thánh Hiền đã dạy chúng ta như trong câu cuối cùng của *“Đệ Tử Quy”* là: *“Thánh và Hiền dần làm được”*. Trong lớp kỹ năng ở Tây Ninh, có những đứa trẻ tưởng chừng sẽ trở thành những kẻ phá gia chi tử nhưng các con đã trưởng thành, biết việc, biết làm tất cả mọi việc. Có cậu bé mới 12 tuổi, ngày trước đã từng mắng mẹ, đuổi mẹ ra khỏi nhà nhưng hiện tại cậu biết việc và có thể làm tất cả mọi việc. Một hôm Thầy trò của lớp kỹ năng Tây Ninh lên thăm tôi, nhìn thấy tôi đang làm vườn rau, cậu bé đó nói với tôi để cậu làm, sau đó cậu cắt sất, mài sất, hàn một cách điêu luyện. Chúng có thể làm được điều này vì chúng được dạy làm nhiều lần.

Ông Bà, Cha Mẹ là nguyên nhân chính của việc, thay vì trẻ được làm Thánh làm Hiền thì chúng lại trở thành phá gia chi tử. Trẻ phải biết được chúng sinh ra từ đâu, biết *“uống nước nhớ nguồn”*, *“ăn trái nhớ kẻ trồng cây”*, biết kế thừa gia phong, gia nghiệp nhưng

từ nhỏ chúng không được dạy nên lớn lên chúng không có những ý niệm này. Trẻ ngày nay không biết làm thế nào kế thừa gia nghiệp, gia phong của gia đình, dòng tộc.

Hòa Thượng nói: **“Con cháu là những người đến để kế thừa gia nghiệp, gia phong của gia đình, dòng tộc. Trong một gia đình, đời sống vật chất là một vấn đề nhưng vấn đề trọng yếu, cần phải đặc biệt quan tâm là giáo dục con cái”**. Khi chúng ta tổ chức trại hè ở Điện Biên, chúng ta không dạy những điều gì mới mà chỉ nhắc lại những vấn đề quan trọng trong giáo dục gia đình. Sự quan tâm, thương yêu chân thành của những người trong ban tổ chức đã khiến Thầy Cô, mọi người đến tham dự rất cảm động. Các Thầy Cô ở Điện Biên đã rất nhiệt thành làm sứ mệnh giáo dục nhưng họ vẫn rất cảm động và thấy rằng mình cần nhiệt thành hơn, làm đúng hướng hơn.

Hôm qua, một nhóm người ở Canada gọi điện cho tôi nói, họ muốn làm một quán cafe sách để phổ biến văn hoá truyền thống. Tôi nói, họ làm như vậy sẽ không thành công, mất thời gian, tôi khuyên họ phải làm những việc cụ thể, hiện thực hơn để không lãng phí thời gian, tinh lực. Hiện tại, số người có thói quen đọc sách rất ít, cách đây khoảng 15 năm, tôi đã quản lý một nhà sách, trong nhà sách đó có một quán cafe sân vườn rất rộng, ở đó đặt một đầu đĩa DVD để mọi người có thể xem những tấm gương báo ứng hiện đời, hoạt hình. Hằng tháng, gần như không có người nào đến ngồi uống cafe ở đó, không có người xem nên những máy DVD dần hỏng.

Trong xã hội hiện đại, chúng ta muốn phát huy giáo dục văn hoá truyền thống thì chúng ta phải dùng những cách hiện đại, cụ thể. Tôi giới thiệu cho nhóm người ở Canada này một chị cũng đang ở đó, tôi mong họ có thể kết thành bè để thúc đẩy văn hoá truyền thống của Việt Nam. Chúng ta phải cụ thể hoá, hiện đại hoá những phương pháp thúc đẩy văn hóa truyền thống, nếu chúng ta dùng những cách cổ xưa thì người hiện đại sẽ không tiếp nhận. Hòa Thượng từng nói: **“Bạn đừng đem những bộ cũ kỹ, cách cổ xưa để mang đến các nơi, những phương pháp này không còn phù hợp với người hiện đại”**.

Ngày trước, chúng ta tổ chức khoá tu mùa hè nhưng hiện tại, chúng ta tổ chức trại hè, ở đó, các con được học chuẩn mực đạo đức, văn hoá truyền thống, được chơi, được múa hát trên nền tảng chuẩn mực đạo đức. Trại hè ở Điện Biên được tổ chức giống như một lễ hội, chúng ta tiếp đón các con bằng sự cẩn trọng, thân tình. Các bậc Cha Mẹ ở đó cảm thấy ngạc nhiên, ấm áp khi nhìn thấy chúng ta cúi chào, các tiết mục văn nghệ phù hợp với xã hội hiện đại, tiết học đầu tiên là **“Năm điều Bác Hồ dạy”**, tiếp theo là tiết học về lòng biết ơn đối với Cha Mẹ, Thầy Cô, Tổ quốc. Mọi người cảm thấy chương trình mới lạ, họ mong sẽ được tái ngộ chúng ta vào năm sau. Chúng ta không dạy những gì mới mẻ nhưng chúng ta dụng tâm quan tâm chân thành nên chúng ta cảm được các con, các phụ huynh, tất cả mọi người tham dự. Chúng ta chỉ tổ chức trong một ngày, thời gian tiếp nhận các con mất khá nhiều thời gian nhưng chỉ sau một ngày, các con hoàn toàn thay đổi, các con đã biết nói lời yêu thương.

Ở các lớp kỹ năng sống, mỗi ngày, chúng ta tổ chức gần giống như một ngày ở trại hè, nếu chúng ta chưa đủ kỹ năng thì chúng ta học, chúng ta cầu viện sự giúp đỡ của mọi người. Điều quan trọng nhất là chúng ta cảm thấy mình chưa làm được tốt thì chúng ta phải nhờ sự hỗ trợ của mọi người. Điều tai hại nhất là chúng ta sợ nói lên sự yếu kém của mình nếu chúng ta làm như vậy thì chúng ta có lỗi rất lớn với mọi người. Ngài Lục Tổ Huệ Năng nói: **“Nào ngờ tự tánh vốn sẵn đầy đủ, nào ngờ tự tánh năng sanh vạn pháp”**. Điều quan trọng là chúng ta có chịu học tập, hoàn thiện mình hay không! Nếu chúng ta chịu học tập, hoàn thiện mình thì chúng ta dần sẽ đạt được kết quả.

Nhà Phật nói: **“Tất cả chúng sanh là Phật sẽ thành”**. Tất cả chúng sanh đều có năng lực thành Phật. **“Chúng sanh”** là chúng duyên hòa hợp. Chúng ta chưa làm được việc là vì chúng ta chưa nỗ lực, chưa tự làm. Có những việc chúng ta nghĩ mình không làm được nhưng rồi tự nhiên chúng ta làm được. Năng lực của tự tánh vốn đầy đủ. Chúng ta muốn con thành Thánh, thành Hiền thì Cha Mẹ, Thầy Cô cũng phải hướng đến để thành Thánh thành Hiền. Điều quan trọng là chúng ta phải đi trước con trẻ một vài bước. Một người học trò của tôi sau khi học thuộc 214 bộ thì cô dạy người khác 214 bộ, mỗi ngày chỉ học một chữ. Đây là họ đang dạy chính mình, dụng công để hoàn thiện chính mình. Trong lúc mình dạy người là chúng ta đang hoàn thiện mình.

Chúng ta không phải là Thánh Hiền nhưng chúng ta vẫn có thể là Thầy Cô của Thánh Hiền. Có người học trò gọi điện cho tôi nói, họ học thông qua các bài giảng của tôi ở trên mạng, nhờ học với tôi mà hiện tại, họ đang học Thạc sĩ ở Bắc Kinh. Tôi chưa phải là Thạc sĩ nhưng tôi có học trò đang học Thạc sĩ. Tôi thấy học trò được như vậy thì càng cảm thấy mình cần cố gắng, không thể chểnh mảng, lười biếng. Đây là tương bổ tương thành, chúng ta dạy con, dạy học trò chính là chúng ta đang hoàn thiện chính mình. Chúng ta chỉ nói cho người khác nghe, chúng ta không nỗ lực thì chúng ta không có được lợi ích.

Hòa Thượng nói: **“Ngày trước, người Thầy ban đầu là Cha Mẹ, nhất là người Mẹ. Người Cha ra ngoài mưu sinh, gánh vác đời sống gia đình, người mẹ giáo dục tốt con cái. Người Mẹ là một vị Thầy giáo quan trọng nhất, giáo dục nhân quả, đạo đức, luân lý cho trẻ. Người xưa hiểu việc giáo dục trước tuổi lên ba là rất quan trọng”**. Người xưa chú trọng đến việc thai giáo, hai vợ chồng khi kết hợp với nhau thì phải biết vai trò của vợ chồng, Cha Mẹ sau đó mới mang thai, sinh con. Trong bộ đĩa **“Mẹ hiền con hiếu”**, bà Triệu Lương Ngọc đã giáo dục con từ thai giáo, khi mang thai con trai, bà đã về sống bên Mẹ. Chúng ta nên xem bộ đĩa này nhiều lần để biết cách giáo dục con cháu. Thầy Chung Mao Sâm đã có bằng giỏi về kinh tế, sau này, Thầy đã nhập thất học tập để trở thành một pháp sư giảng Kinh, nói pháp.

Hòa Thượng nói: **“Quan hệ giữa người và người, giữa người và tự nhiên, từ nhỏ đã được nuôi dưỡng. Người xưa nói: “Dạy con từ thuở lên ba, dạy vợ từ thuở ban sơ mới về”**. Người xưa hiểu được tầm quan trọng của giáo dục gia đình nên Cha Mẹ rất

chú trọng đến giáo dục thế hệ sau. Trẻ ngày nay không được dạy nên chúng không biết cách cư xử với người, với thế giới tự nhiên. Ngày nay, Cha Mẹ không biết làm việc, không có kỹ năng nên con cái cũng vậy.

Tôi luôn dạy mọi người phải tỉnh táo, chúng ta nghe tiếng nước chảy thì chúng ta phải biết đó có phải là tiếng vòi nước bị vỡ hay không, chúng ta ngửi mùi thì phải biết đó là mùi cháy của củi, điện hay vật liệu bằng cao su. Có những tòa nhà bị cháy mà mọi người đang sống trong đó đều không biết, đây là vì mọi người không có sự cảnh giác cao, khi ngửi thấy mùi khét họ không đi tìm nguyên nhân.

Cách đây hơn 30 năm, tôi sống ở quận 10, một hôm khi tôi đang ở tầng 2, tôi nghe tiếng nổ lách tách, tôi nhận ra đó là tiếng củi cháy. Tôi chạy ra ngoài quan sát, khi quan sát ở tầng 2 không thấy đám cháy thì tôi chạy lên tầng 3 và nhìn thấy một cánh cửa gỗ đang cháy ngùn ngụt. Tôi nhanh chóng vào nhà vệ sinh tầng 3 nhiều lần để lấy nước tạt vào chỗ cháy, dập xong lửa tôi báo với mọi người. Nguyên nhân của vụ cháy là do có người hút thuốc ba số, sau đó gạt vào cửa gỗ, cửa gỗ đã mục nên dần dần bốc cháy.

Một hôm, tôi đang nghỉ trưa thì nghe thấy tiếng nổ lách tách, tôi chạy ra ngoài tìm nguyên nhân và nhìn thấy sau nhà có một thanh củi đang cháy bị rơi sang đồng củi, gió khiến đồng củi đang bốc cháy. Nếu khi đó tôi đi ngủ luôn, không tìm xem tiếng nổ bắt đầu từ đâu thì nhà của tôi đã bị cháy hoàn toàn. Tôi biết những kỹ năng này vì khi tôi còn nhỏ, tôi sống ở vùng thôn quê, Cha Mẹ dạy tôi cách nhóm bếp, tôi phân biệt được tiếng cháy của củi tre, rom, lá dừa...Nhiều người chết mà không biết vì sao mình chết đó là vì họ không quan tâm đến hoàn cảnh xung quanh.

Hòa Thượng nói: ***“Cho nên trẻ nhỏ sinh ra phải được dạy, bạn đừng cho rằng chúng không hiểu việc. Trẻ vừa sinh ra, vừa mở mắt là đã biết nhìn, biết nghe hóng. Chúng tuy rằng không biết nói, nhưng chúng biết nhìn tất cả cử chỉ, hành động của người lớn, chúng biết bắt chước, mô phỏng, học tập cho nên đến 3 tuổi thì trẻ đã rất hiểu việc”***. Hòa Thượng dạy chúng ta tất cả các khía cạnh của đời sống, Ngài không chỉ dạy chúng ta niệm Phật để có thể vãng sanh thế giới Tây Phương Cực Lạc mà Ngài dạy chúng ta tất cả mọi việc, không xem nhẹ bất cứ việc gì. Ngày nay, có những việc chúng ta rất xem trọng nhưng cũng có những việc rất quan trọng thì chúng ta xem nhẹ. Hòa Thượng dạy người mọi việc, chu đáo mọi bề, nếu họ không thể vãng sanh thế giới Tây Phương Cực Lạc thì họ cũng làm tốt bổn phận của một kiếp người.

Hòa Thượng nói: ***“Tất cả hành động, lời nói của Cha Mẹ đều phải chính diện thì trẻ mới có thể học được điều tốt. Cha Mẹ phải biểu diễn trước mặt trẻ luân lý, đạo đức, nhân quả. Nếu biểu hiện của Cha Mẹ, Thầy Cô đều là luân lý, đạo đức, nhân quả thì chắc chắn con cái, học trò từ nhỏ đã học thành, đã cắm gốc đạo đức thật sâu. Như vậy thì đúng như người xưa dạy: “Ba tuổi nhìn thấy tám mươi, bảy tuổi nhìn thấy trọn đời”***. Chúng ta có vai trò gì thì chúng ta đều phải biểu diễn ra tấm gương ***“tác sư tác phạm”***, làm Thầy, làm mô phạm. Bài hôm nay, Hòa Thượng dạy chúng ta, Thánh

Hiền đều do dạy mà ra, con của chúng ta như thế nào đều do sự giáo dục của chúng ta, chỉ có một số trường hợp đặc biệt là do họ có thiện căn, phước đức, nhân duyên sâu dày.

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỷ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy có thể còn sai lầm và thiếu sót. Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập mang lại lợi ích cho mọi người!